

Waarnemingen april, mei, juni 2016

Peter Spiereburg

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Ooievaars

Op 18 maart hield Caroline Walta bij onze vereniging een enthousiaste lezing over Ooievaars in de regio. Hoe actueel het onderwerp was bleek al snel bij de ooievaarspalen in ons werkgebied. Vorig seizoen was er de eerste serieuze broedpoging van Ooievaars sinds 1905. Op de ooievaarspaal in Klein Leeuwenhorst bouwde een paar een nest en ging tot broeden over. De nog onervaren, te jonge vogels waren toen niet succesvol. In elk geval één van de vogels probeerde het dit jaar weer. Dit was de vogel herkenbaar aan de zwarte ring, geringd als nestjong in 2013 in Rijswijk. De partner was ongeringd, dus niet met zekerheid dezelfde vogel. Het paar koos een nieuwe plek: de ooievaarspaal in de Bronsgeest, goed zichtbaar vanaf de Bronsgeesterweg. Dit jaar waren ze wel succesvol en kwam er voor het eerst in ruim een eeuw een ooievaarsjong groot in ons werkgebied.

De eerste vogel arriveerde op 3 maart en liep eerst bij de oude nestpaal in Klein Leeuwenhorst (WK). Waarschijnlijk dezelfde vogel liep op 5 maart achter Offem (WB). Deze plek bleek later in het seizoen één van de favoriete plekken om voedsel te zoeken en de geringde vogel was hier regelmatig te zien. Op 11 maart was het paar voor het eerst aanwezig op het nest in de Bronsgeest (SH). Op 22 maart zat één van de vogels voor het eerst in broedhouding op het nest (JD). Vanaf 10 april was duidelijk dat het broedproces echt begonnen was. Eén van de vogels zat steeds op het nest terwijl de ander aan het voedsel zoeken was, vaak in het weiland achter Offem. De eerste indicatie dat de jongen waren uitgekomen was op 22 mei, toen één van de oudervogels op het nest stond en met de snavel in het nest stond te pikken en zichtbaar met de jongen bezig was. Toen dit voorspoedig bleek te gaan en er minimaal één jong af en toe zichtbaar was nam Hein Verkade het initiatief voor een ringactie. In nauw overleg met de beheerder en na contact met de brandweer, bleken deze laatste van harte bereid om tijdens een oefening assistentie te verlenen. Ook Maarten Verrips, de ringer die eerder één van de oudervogels in 2013 in Rijswijk had geringd, was beschikbaar. Zo stond er op 13 juni naast de ooievaarspaal een brandweerwagen. Met de hoogwerker was het nest makkelijk te bereiken en kon er een jong vanaf worden gehaald. Deze was in goede conditie en kreeg een zwarte ring met code NLA3E838. Het jong bleek uit een drielegsel te zijn gekomen. Het tweede jong bleek het niet te hebben gered. De beheerder meldde dat de vogel een week eerder uit het nest was gevallen of gegooid. Inderdaad lagen de resten van het jong daar. Een derde ei was onbevruucht en was in het nest achtergebleven.

Ooievaars-21 mei 2016-Bronsgeest Noordwijk ©Jelle van Dijk

Nu de eersteling van dit ooievaarspaar individueel herkenbaar is geworden, wordt het spannend of deze terug wordt gezien. Jonge vogels trekken in het eerste jaar weg naar de overwinteringsgebieden in Spanje en West-Afrika. In Spanje zijn open vuilnisbelten een favoriete plek, waar zich veel Ooievaars verzamelen om op een makkelijke manier aan de kost te komen. De jongen blijven tot drie jaar in de overwinteringsgebieden en komen als ze geslachttrijp zijn terug naar het broedgebied. Met de vele gevaren onderweg is dan de eerste vraag natuurlijk of NLA3E838 terug komt en vervolgens waar hij of zij zich vestigt. De ouder, uit het ei gekropen in Rijswijk, vestigde zich niet ver van de ringplek en was hier al in het tweede levensjaar terug. Met de tientallen nestjongen die in de Den Haag zijn geringd is er inmiddels een redelijk

beeld van hoe groot de kans is dat we onze Ooievaar terug gaan zien. Van de 59 jongen die van 2012-2016 rond Den Haag zijn geringd zijn er tot nu toe 11 levend terug gemeld (med. Caroline Walta). Daar gaan er nog wel een aantal bijkomen als onvolwassen vogels terugkeren uit de overwinteringsgebieden. Maar duidelijk is dat met de gevaren onderweg niet voor iedere vogel een terugkeer vanzelfsprekend is. Opletten in elk geval op een Ooievaar met een zwarte ring, het kan zomaar het jong van Bronsgeest zijn, de eerste 'Noordwijkse' ooievaar in meer dan 100 jaar.

Broedseizoen zonder grote verrassingen

Afgezien van de Ooievaars bracht het broedseizoen relatief weinig verrassingen. De ontwikkelingen die we afgelopen jaren zagen zetten door. Ook bij ons is het nu bijna gedaan met de **Zomertortel**. Op nog maar één van de voorheen vaste plekken was het bijzondere koerende geluid dit jaar nog te horen. Het bleef ook bij maar één waarneming: een koerende vogel op 15 juni in de groenstrook langs de N206 in Noordwijkerhout (JD). De **Engelse Kwikstaart** gaf hetzelfde beeld als vorig jaar: 4 van de vaste plekken bezet. Bij twee van de paren waren de mannetjes hybrides van Engelse en Gewone Kwikstaart (MW, PS). Bij het paar in de Zwetterpolder ging het wel om een zuiver man Engelse, maar was het vrouwtje zeer waarschijnlijk een gewone (HV). De hybridisatie is een teken dat de Engelse Kwikstaart op het punt van verdwijnen staat. Het vinden van 'engelse' partners gaat de resterende vogels steeds moeilijker af. De afname lijkt los te staan van de kwaliteit van het bollenland als habitat. **Veldleeuweriken**, **Gele Kwikstaarten** en **Patrijzen** blijven het onverminderd goed doen en vertonen geen tekenen van recente afname. De Bollenstreek wordt daarmee steeds meer een positieve uitzondering in het agrarisch gebied in Nederland wat broedvogels betreft. Dat geldt overigens niet voor de **Ringmus**, waarvoor onze regio één van de weinige witte vlekken op de kaart is in de landelijke verspreiding. Dit kwartaal waren er welgeteld twee waarnemingen: 2 vogels in Noordwijkerhout (SW) en 2 in de Hoozeveense Polder (PS). Ook de **Rietgors** is bij ons bij gebrek aan geschikt habitat een schaarse verschijning als broedvogel. Naast het Oosterduinse Meer en de AWD was er dit jaar een nieuwe vestiging bij de vijver van de rioolwaterzuivering langs de Achterweg (PS, SH). Een bijzonderheid was de zingende **Vuurgoudhaan** bij de Duindamse Slag op 9 juni (VS). Na 2014 is dit de tweede juniwaarneming in het dennenbos in de binnenduinrand en wellicht de opmaat naar de vestiging als broedvogel. De **Boomklever** heeft alweer een aantal jaar de hele binnenduinrand gekoloniseerd. Dit jaar bereikte hij ook weer voor het eerst sinds jaren het, voor deze bosvogel, geïsoleerde Overbosch in Voorhout (LP, PS). De **Kleine Bonte Specht** gaat onverminderd door met de opmars. Op basis van losse waarnemingen zijn minimaal 8 territoria te onderscheiden, van de AWD, Langeveld, binnenduinrand Noordduinen tot en met Leeuwenhorst. Nieuw is vestiging op Willem van den Bergh, met de waarneming van een man op 28 juni (CS). De **Grauwe Vliegenvanger** broedde in elk geval succesvol in het Langeveld (BD). In de AWD en het Langeveld waren nog zeker 3 territoria aanwezig, getuige de aanwezigheid van Grauwe Vliegenvangers in juni. **Spotvogels** zijn zeldzaam geworden in ons gebied, met dit jaar maar één melding: een zingende vogel in het Kapellebos (JV). De **Roodborsttapuit** doet het goed in de duinen en broedde dit jaar ook daarbuiten: een paar met jongen was in juni aanwezig op braakliggend terrein langs de Achterweg (CZ PS). Hier had afgelopen winter ook een vrouw Roodborsttapuit overwinterd. Duidelijke aanwijzingen voor broedgevallen van **IJsvogels** ontbraken dit jaar, hoewel er wel paren aanwezig waren in Rijnsoever Katwijk en in Nieuw-Leeuwenhorst. Bijzonder was wel dat er voor het eerst sinds jaren een duidelijke aanwijzing was van een broedgeval van **Rouwkwikstaarten**. Op 4 juni zat een man met voer voor jongen bij de Binnenwatering (AM). Op 16 juni zat een man Rouwkwikstaart langs de Oosterduinse Sloten, op de plek waar ook in 2015 een juniwaarneming was (JDu). Ook deze vogel was voer aan het verzamelen (AR).

Vuurgoudhaan 28 mei 2016 ©Peter van Duijn

Maandoverzicht

april

De maand april was vrij koud. De temperatuur lag zelfs beneden de uitzonderlijk zachte decembermaand van 2015! De enige warme dag was op 3 april, vanwege de zuidelijke tot westelijke stroming waarin we in de eerste helft van de maand zaten. Die bracht ook veel regen. Met de wind in de noordhoek was vooral de tweede helft van de maand koud en nat. Dagen met oostenwind waren de hele maand schaars.

Op 1 april zat er nog een late **Klapekster** in de AWD De Wouwen (EA). In de eerste helft van de maand arriveerden langzamerhand de meeste zomergasten. Bij **Zomertalingen** gaat het dan vrijwel altijd om een zeetrekwaarneming. De eerst vloog op 1 april langs de zeetrekhut, met later in de maand nog 4 op 24 april (JD). De eerste **Fitis**, **Gekraagde Roodstaart**, en **Boompieper** lieten zich op 1 april horen in de zuidelijke AWD (AM). Daarna volgden op 2 april een **Zwartkop** in het Overbosch (PM) en een overvliegende **Gele Kwikstaart** over de Driehoek (CZ). Een vroege **Nachtegaal** zong al op 4 april aan de Zilkerduinweg (JW). De volgende waarneming was op 11 april (RG), waarna ze massaal arriveerden. De eerste **Koekoek** riep op 9 april in de AWD (AM). Dezelfde dag zong er ook de eerste **Braamsluiper** (MK), gevolgd door de eerste **Grasmus** op 10 april bij de Noordwijkse Golfclub (JF). Op 9 april zat er ook een man **Engelse Kwikstaart** in het Haasveld in de AWD (MK). Daarna arriveerde er een **Rietzanger** op 16 april bij het Oosterduinse Meer (CZ) en een relatief late **Sprinkhaanzanger** op 17 april in de AWD (MK). In de volgende golf zomergasten arriveerde op 22 april een vroege **Kleine Karekiet** bij het Oosterduinse Meer (KV). Op 23 april zong een **Tuinfluit** in de AWD Paardenkerkhof (SH). De **Gierzwaluwen** arriveerden opvallend laat met de eerste waarneming boven de AWD op 29 april (MK) en de eerste boven het dorp op 30 april (RM). Over zee verschenen de eerste sterns ondanks de koude maand redelijk op tijd, met de eerste **Noordse Sterns** op 14 april, **Dwergsterns** op 20 april en **Zwarte Sterns** 24 april (JD). De trek van steltlopers en eenden langs de zeetrekhut was bescheiden met als betere dagen 11 april met 306 **Slobeenden** (JD HV) en 26 april met 92 **Rosse Grutto's** (JD). Een bijzonder gezicht was het groepje van 11 **Kluten** dat op 9 april in zee voor de zeetrekhut zwom. Op 2 april trok een **Purperreiger** naar noord over Polder Hoogeweg (HS). Hier was op deze datum en op 12 april ook nog een **Grote Zilverreiger** aanwezig (HS PP). Op 16 en 17 april verbleef er een **Kleine Zilverreiger** (GB JZ). Op 9 april trok er laat in de avond een **Roerdomp** over de St Bavo, opgemerkt aan de hand van de trekroep (MW). Op 10 april vlogen er 5 **Ooievaars** over de Elsgestepolder (JD). De volgende dag trok er eind van de middag een **Visarend** over Noordwijk aan Zee (JD CZ). Van 19 t/m 27 zat er regelmatig een adulte **Drieteenmeeuw** bij de Binnenwatering. Deze vogel maakte geen fitte indruk (AM). Op 21 april was een derdejaars **Kleine Burgemeester** aanwezig op het strand van de Coepelduynen (MM). De doortrek van **Beflijsters** was bescheiden met een maximum van 5 mannetjes in de Coepelduynen op 11 april. Op 23 en 24 april zaten er 1-2 **Paapjes** in de AWD, een schaarse doortrekker in het voorjaar tegenwoordig (MK, MLs). Op 16 april liet een **Hermelijn** zich zien in de Elsgestepolder (MLa).

Kleine Burgemeester 21 apr 2016 Strand Katwijk ©Mars Muusse

mei

Na een koele start, draaide op 4 mei de wind naar het oosten en zorgde de aanvoer van warme, droge lucht t/m 12 mei voor een periode van zomerse dagen. Op de 14^e had de stroming zich weer naar noord verplaatst en volgde een koud pinksterweekend. Daarna volgde een periode waarin westenwind overheerste en er na de droge start van de maand ook wat buien vielen. In de laatste week liep met een oostelijke stroming de temperatuur weer flink op.

Zwarte Wouw -8 mei 2016 AWD - De Zilk © Marc Kolkman

De oostelijke stroming van begin mei zorgde voor een week met een aantal mooie soorten. Na nog een waarneming op 3 mei in de Elsgeesterpolder (RG), vloog op 5 mei een **Kleine Zilverreiger** naar noord over de St Bavo (MW). Op 6 mei was een **Draaihals** kort aanwezig in de zeereep van Noordwijk aan Zee (MW) en vloog er een **Smelleken** over de Duindamse Slag (MW). Op 7 mei verlevendigde een **Rode Wouw** de broedvogelinventarisatie in de AWD Westhoek (JZ). De volgende dag vloog er een **Zwarte Wouw** rond in de AWD (MK). Er was een kleine influx van **Roodpootvalken** in Nederland in deze dagen, waar we ook in Noordwijk wat van mee kregen: op 7 mei vloog er een man over de zeereep van de AWD (IV), gevolgd door een vrouw over het Duinpark op 12 mei (JD). Een dag eerder vloog hier een **Visarend** over (JD), na de vogel van 2 mei over 't Heen Katwijk (BB) de derde van dit voorjaar. Spectaculair was de groep van 17 **Bijeneters**

die op 11 mei over de Langevelderslag vloog (JS). Eind van de maand, op 28 mei vloog er minimaal één hoog in de lucht over de Coepelduynen (JHa). De oostenwind bracht ook zangvogels, met meerdere **Bonte Vliegenvangers**, op 2 mei bij Noordwijkse Golfclub (RG), op 3 mei in de Coepelduynen (RR) en op 6 mei in de Noordduinen bij de Duindamse Slag (MW). Daar vloog op 12 mei een **Roodkeelpieper** over (MW). Op 8 mei zat er een **Paapje** in AWD De Wouwen (MK). Op Offem verbleef van 11 t/m 17 mei een zingende **Fluiter** (GJ). Aan de oostkant van de AWD was op 12 en 25 mei een **Wielewaal** aanwezig (FL RA). Op 10 mei verbleven in deze hoek ook 3 **Raven** (RA). De **Geelgors** die op 24 mei in de AWD bij de Duindamse Slag zong (KS), was een echo uit het verleden van toen deze soort nog broedvogel in onze regio was. De steltloper trek was minder opvallend dan je kunt verwachten in mei. Wel streek van 4 tot 8 mei een **Bosruiter** neer in AWD Westhoek, de eerste dag samen met 3 **Bontbekplevieren** en een **Bonte Strandloper** (MC).

Rotgans -21 mei 2016 Zwetterpolder - zuidelijk deel © Sjac van Ruiten

Kanoet -9 mei 2016 Katwijk aan Zee - strand © Merijn Loeve

Op 9 mei liep een zomerkleed **Kanoet** op strand bij de Uitwatering Katwijk (Mlo). Bijzonder was het groepje van 5 **Morinelplevieren** dat op 18 mei in de Van Limburg Stirum Vallei aan de grond kwam (vrijwilligers Waternet). Over zee was er op 7, 8 en 11 mei goede trek van **Brandganzen**, met 250 tot 300 vogels per telling (JD). Op 7 mei vloog ook een **Roek** over zee (JD). Na de weersomslag met harde NNW wind waren 14 en 15 mei een goede dagen voor de zeetrek, met 3 **Kleine Jagers** (PS JD) en een **Paarse Strandloper** op 14 mei en 1 **Kleine Jager** en 168 **Noordse Sterns** op 15 mei (PS). Op 16 mei trokken 262 **Rotganzen** langs (JD). Op 21 mei zat er een Rotgans in de Zwetterpolder (JR) en op 29 mei één in de Noordzijdepolder (JDu). Op 25 en 26 mei zat er een roepende **Kwartel** in het bollenland in de Zwetterpolder (HV RS). Op 28 mei verbleef nog een **Vuurgoudhaan** op Willem v.d. Bergh (PD).

Op 9 mei trok een **Koninginnepage** door de Coepelduynen (MLo). Er waten dit jaar opnieuw weer een aantal waarnemingen van **Zwervende Heidelibellen**: op 12 mei in de Coepelduynen en 24 mei 2 in de Noordduinen (CZ).

Engelse Kwikstaart -17 mei 2016 Voorhout - Elsgeesterpolder © Jan Wierda

juni

De maand juni gaf een tweedeling in het weerbeeld in Nederland: hoge temperaturen en zware hoosbuien in het zuidoosten en redelijk normale temperaturen aan de kust. Maar ook waren er bij ons een aantal zware buien en viel er de hele maand door veel regen. De totale hoeveelheid neerslag was twee keer zo hoog als het gemiddelde. De wind zat de hele maand in de west tot zuidwesthoek en het was vaak bewolkt.

Op 1 juni was een **Bijeneter** mooi te zien in de zeereep van de Coepelduynen (HV). Op 6 juni liepen er 4 **Ooievaars** in de Elsgeesterpolder (AM), waaronder mogelijk de vogels van het broedpaar in de Bronsgeest. Op 12 juni vloog er een **Rode Wouw** over de AWD (PH). Op 19 juni vloog een **Slechtvalk** over Noordwijk-Binnen (WB). Op die dag vlogen nog 3 **Rotganzen** naar het noorden langs de zeetrekhut (JD). Vanaf dat moment startte ook alweer de najaarstrek van steltlopers. Op 22 juni vlogen de eerste 6 **Wulpen** naar zuid langs de zeetrekhut en op 23 juni de eerste **Regenwulp** (JD). Op 15 juni zat er een **Zilverplevier** op het strand van de Noordduinen (CZ). Ook voor de **Kruisbek** is in juni het broedseizoen al afgelopen en zwerven de vogels uit. Op 16 juni vloog er een groepje van 8 over Noordwijk aan Zee (CZ). Ook **Sijzen** zwerven dan al rond en één vloog er over Noordwijk aan Zee op 12 juni. Onvolwassen **Grote Mantelmeeuwen** bleven dit jaar tot laat in het voorjaar in groot aantal hangen. Op 1 juni zaten er 19 bij de Binnenwatering Katwijk (HV). Op 18 juni vlogen er 322 **Aalscholvers** langs de zeetrekhut om in grote groepen op zee voedsel te gaan zoeken (JD). Op 24 juni zat een groep van 40 **Holenduiven** aan de Zilkerduinweg (LB), wat een indicatie is voor de flinke broedpopulatie die we onze regio hebben. Op 29 mei zat er ook al een groep van 155 **Houtduiven** in het Langeveld (PS). Op 17 juni was een zeldzame **Duinparelmoervlinder** aanwezig in het Langeveld (JV LP). Op 17 juni dook een **Wezel** op in De Blink (RM_e) en op 22 juni in een schuurtje midden in Noordwijkerhout (JB).

Waarnemers

AM	Annelies Marijn	JF	Jaap Faber	PD	Peter van Duijn
AR	August van Rijn	JHa	Joël Haasnoot	PH	Pel van Hattum
BB	Bas van der Burg	JR	JJA van Ruiten	PM	P. Langmuur
BD	Bart Dijkstra	JS	Jan Jaap Spaargaren	PP	Piet van der Panne
CS	Corné Stam	JV	John van Vliet	PS	Peter Spierenburg
CZ	Casper Zuyderduyn	JW	Jan Wierda	RA	Rob Arts
EA	Erik Arkensteijn	JZ	Jos Zonneveld	RG	Reinder Genuit
FL	Frans van Lier	KS	Kees Smeding	RM	Rob de Mooij
GB	Gijsbert van der Bent	LB	Lars Buckx	RM _e	Rick Meijerink
GJ	Gertjan de Jong	LP	Luuk Punt	RR	René van Rossum
HS	Hans van Stijn	MC	Marc Kolkman	RS	Rien Sluijs
HV	Hein Verkade	MLa	Maarten Langbroek	SH	Sarah Humphrey
IM	Iwan Vermeij	MLo	Merijn Loeve	SW	Sjaak Weijers
JB	Joost Bouwmeester	MLs	Martijn Los	VS	Vincent van der Spek
JD	Jelle van Dijk	MM	Mars Muusse	WB	Wijndelt Boelema
JDu	Joris van Duivenvoorden	MW	Maarten Wielstra	WK	Willem Knoppert

bron: www.waarneming.nl

Nachttegaal -29 mei
2016-Noordwijk -
Willem v.d. Bergh
(Stichting) © Rob
Floor